

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ І ПРИКЛАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

М. В. Дубель

DIGITAL-ТЕХНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ II

Методичні вказівки
для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності С2 Політологія

Вінниця
2025

УДК 351/354:004.9(072)

Д 44

*Затверджено на засіданні вченої ради факультету
інформаційних і прикладних технологій
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.)*

Укладач:

Дубель М. В., д-р філософії з міжнародних економічних відносин, старший викладач кафедри політології та державного управління ДонНУ імені Василя Стуса.

Рецензенти:

Польовий М. А., д-р політичних наук, професор кафедри політології та державного управління ДонНУ імені Василя Стуса;

Чальцева О. М., д-р політичних наук, професор, в. о. завідувача кафедри політології та державного управління ДонНУ імені Василя Стуса.

Д 44 Digital-технології в публічному управлінні II: методичні вказівки для здобувачів ОС «Бакалавр» спеціальності С2 Політологія / уклад. М. В. Дубель. ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. 16 с.

Методичні вказівки розроблено на основі програми з курсу «Digital-технології в публічному управлінні II». Видання містить програму курсів, зміст семінарських занять, списки рекомендованої літератури, що можуть бути використані для підготовки до семінарських занять, модульної контрольної роботи, іспиту та для написання наукових статей, доповідей.

УДК 351/354:004.9(072)

© Дубель М. В., 2025

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2025

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема I. Теоретичні засади моделювання політичних явищ і процесів	6
Тема II. Предмет і специфіка прикладних квантифікаційних політичних досліджень	6
Тема III. Ігрове моделювання динаміки політичної взаємодії	6
Тема IV. Методологія системної динаміки Дж. Форрестера: сутність моделювання глобальних та внутрішньополітичних процесів	7
Тема V. Синергетичне моделювання політичних явищ і процесів	7
Тема VI. Штучні нейронні мережі у моделюванні політичних процесів.....	8
Тема VII. Методи моделювання політичної статистики.....	8
Тема VIII. Політичне прогнозування соціально-політичних процесів на основі їх моделей.....	8
Тема IX. Просторове моделювання політичних процесів	9
Індивідуальні завдання	10
Запитання на іспит.....	11
Список рекомендованих джерел.....	14

ВСТУП

ОК «Digital-технології в публічному управлінні II» є обов'язковою у циклі дисциплін професійної та практичної підготовки здобувача та призначена для формування низки загальних і спеціальних професійних компетентностей з використанням методів моделювання для розв'язання складних проблем у галузі професійної та дослідницької діяльності у політичній науці, що передбачає застосування та глибоке переосмислення наявних знань та/або професійної практики. Здобувачі отримають знання алгоритмів проведення власного наукового дослідження політичних явищ та процесів за допомогою методів моделювання. Результати такого дослідження можуть мати теоретичне та практичне значення для політичної науки.

Під час розробки методичних вказівок укладач врахував усі вимоги Стандарту вищої освіти зі спеціальності 052 Політологія.

Курс включає в себе тему та зміст лекцій, тематику семінарських занять, тематику індивідуальних завдань та список літератури.

За результатами вивчення дисципліни треба очікувати такі:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-3. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК-5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-6. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-7. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-8. Здатність ухвалювати рішення та діяти відповідно до принципу неприйняття корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності (СК):

СК-1. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК-2. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК-3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК-4. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК-5. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК-6. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК-7. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

СК-8. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

СК-9. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН-2. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.

РН-4. Мати навички професійної комунікації.

РН-6. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН-13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

РН-14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

РН-15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

РН-16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

Методичні вказівки розроблено для здобувачів вищої освіти спеціальності С2 Політологія.

ТЕМА I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОДЕЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ

Модель і моделювання: сутність понять. Вимоги до моделювання в процесі дослідження політики. Різновиди моделей і їх застосування в політичних дослідженнях. Логіко-інтуїтивні і формалізовані моделі. Авторські моделі і способи їх застосування під час вивчення політичних явищ. Особливості дослідницьких завдань, що можуть бути вирішені за допомогою моделювання. Моделювання в прогнозуванні політичних ситуацій і процесів. Оціночний вимір моделювання у політичних дослідженнях.

План семінарського заняття

1. Модель і моделювання: сутність понять.
2. Особливості дослідницьких завдань, що можуть бути вирішені за допомогою моделювання.
3. Моделювання в прогнозуванні політичних ситуацій і процесів.
4. Оціночний вимір моделювання у політичних дослідженнях.

ТЕМА II. ПРЕДМЕТ І СПЕЦИФІКА ПРИКЛАДНИХ КВАНТИФІКАЦІЙНИХ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Сутність імітаційного моделювання процесів. Теоретичні витoki імітаційного моделювання. Різновиди методичного змісту імітаційного моделювання. Досвід імітаційного моделювання в історичній та економічній науках.

План семінарського заняття

1. Сутність імітаційного моделювання процесів.
2. Теоретичні витoki імітаційного моделювання.
3. Різновиди методичного змісту імітаційного моделювання.
4. Досвід імітаційного моделювання в історичній та економічній науках.

ТЕМА III. ІГРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ ПОЛІТИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Теорія ігор. Теоретична стуність. Стандартні ігрові стратегії. Гра «дилема ув'язненого». Гра «курча». Раціональна поведінка політичних акторів та її ірраціональні наслідки у колективній взаємодії. Верифікація стандартних ігрових стратегій. Прикладне застосування стандартних ігор. Взаємодія СРСР та США в період холодної війни як відображення теорії ігор. Аксіологічна модифікація теорії ігор В. О. Лефевра. Е. Берн. Трансактний аналіз політичної взаємодії.

План семінарського заняття

1. Сутність теорії ігор.
2. Стандартні ігрові стратегії. Гра «дилема ув'язненого». Гра «курча».
3. Прикладне застосування стандартних ігор. Взаємодія СРСР та США в період холодної війни як відображення теорії ігор.
4. Складання матриці виграшів взаємодії СРСР та США під час роззброєння (зменшення зброї) у грі «дилема ув'язненого».

5. Аксіологічна модифікація теорії ігор В. О. Лефевра.
6. Трансактний аналіз політичної взаємодії за Е. Берном.

ТЕМА IV. МЕТОДОЛОГІЯ СИСТЕМНОЇ ДИНАМІКИ ДЖ. ФОРРЕСТЕРА: СУТНІСТЬ МОДЕЛЮВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ТА ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Зміст методології аналізу системної динаміки за Дж. Форрестером. Моделювання світової динаміки. Моделі Світ-2 та Світ-3. Д. Медоуз. Перша доповідь Римському клубу. Модель М. Месаровича та Е. Пестеля. Модель Я. Тинбергена. Моделі Н. М. Моїсеєва. Прогнозовані моделі розвитку СРСР середини 80-х рр. XX ст. Перспективи розвитку моделювання системної динаміки світових та внутрішніх політичних процесів.

План семінарського заняття

1. Зміст методології аналізу системної динаміки за Дж. Форрестером.
2. Моделювання світової динаміки. Моделі Світ-2 та Світ-3.
3. Прогнозовані моделі розвитку СРСР середини 80-х рр. XX ст.
4. Перспективи розвитку моделювання системної динаміки світових та внутрішніх політичних процесів.

ТЕМА V. СИНЕРГЕТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ

Сутність синергетичного відображення світу. Теорія хаосу та теорія катастроф. І. Р. Пригожин. Г. Хакен. Параметри порядку, їх соціально-політичний зміст. Синергетичні відображення політичного процесу. Періодична хаотичність соціально-політичних процесів. Синергетичні параметри порядку політичного розвитку доіндустріальних суспільств. Параметри порядку політичного розвитку суспільств епохи модернізації. Мальтузіанська пастка. Пастка на виході з мальтузіанської пастки. Параметри порядку в політичному розвитку транзитивних, індустріальних та постіндустріальних суспільств. Фрактальне моделювання: позитивні риси та недоліки.

План семінарського заняття

1. Сутність синергетичного відображення світу.
2. Теорія хаосу та теорія катастроф. І. Р. Пригожин. Г. Хакен.
3. Періодична хаотичність соціально-політичних процесів.
4. Сутність синергетичних параметрів порядку.
5. Наявні синергетичні моделі соціально-політичних процесів.
6. Фрактальні характеристики соціальних і політичних процесів та фрактальне моделювання.
7. Мальтузіанська пастка. Пастка на виході з мальтузіанської пастки.
8. Параметри порядку в політичному розвитку транзитивних, індустріальних та постіндустріальних суспільств.

ТЕМА VI. ШТУЧНІ НЕЙРОННІ МЕРЕЖІ У МОДЕЛЮВАННІ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Зміст нейромережевого відображення дійсності. Алгоритм функціонування штучного нейрона. Звична сфера застосування штучних нейронних мереж. Типологія штучних нейронних мереж. Нейромережеве моделювання соціально-політичних процесів. Нейромережева модель політичного процесу.

План семінарського заняття

1. Зміст нейромережевого відображення дійсності.
2. Алгоритм функціонування штучного нейрона.
3. Нейромережеве моделювання соціально-політичних процесів.
4. Нейромережева модель політичного процесу.

ТЕМА VII. МЕТОДИ МОДЕЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СТАТИКИ

Розповсюдження математичних методів дослідження у сфері сучасного гуманітарного знання. Проблеми інтеграції гуманітарного і математичного знання. Типологія основних математичних засобів, вживаних у прикладних політичних дослідженнях. Специфіка квантифікації якісних аспектів соціальної дійсності. Квантифікація і формалізація змістовних моделей політичної статистики.

Квантифіковані методики обробки й аналізу інформації: аналіз за допомогою простих і складних індикаторів, чинник аналізу, аналіз кореляцій, аналіз регресій, аналіз тенденцій, спектральний аналіз, екстраполяція. Тренди політичного та соціально-економічного розвитку. Залежність підбору математичних засобів аналізу від характеру досліджуваних ситуацій і процесів.

План семінарського заняття

1. Проблеми інтеграції гуманітарного і математичного знання.
2. Типологія основних математичних засобів, вживаних у прикладних дослідженнях політичної статистики.
3. Специфіка квантифікації якісних аспектів соціальної дійсності.
4. Квантифікація і формалізація змістовних моделей політичної статистики.
5. Квантифіковані методики обробки і аналізу інформації: аналіз за допомогою простих і складних індикаторів, чинник аналізу.
6. Аналіз кореляцій, аналіз регресій, аналіз тенденцій.
7. Спектральний аналіз, екстраполяція.
8. Тренди політичного та соціально-економічного розвитку.

ТЕМА VIII. ПОЛІТИЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ОСНОВІ ЇХ МОДЕЛЕЙ

Передбачуване і непередбачуване в політиці. Можливості, межі, техніка, методика та процедури прогнозування у політиці. Рациональне та ірраціональне у політичній науці та практиці. Основні типи та напрями політичного прогнозування. Типи прогнозів: пошуковий, нормативний, ймовірнісний та ін. Основні напрями прогнозування, його етапи.

Методологія політичного прогнозування. Врахування змін стадій стабільності та кризових обставин, багатоваріантності, альтернативності шляхів та можливостей соціально-політичного розвитку. Загальне і часткове прогнозування.

Політичний ризик у діяльності суб'єктів політики, прогнозування його можливих наслідків. Втілення планів і прогнозів у політичних рішеннях і діях.

Ретропрогнозування. Контрфактичне моделювання соціальних процесів (Д. Норт та Р. Фогель).

План семінарського заняття

1. Сутність, основні типи та напрями політичного прогнозування.
2. Методологія політичного прогнозування.
3. Внесок Римського клубу у політичне прогнозування.
4. Прогнозування глобального розвитку у сучасній футурології (М. Маклюен, Е. Тофлер, Ф. Фукуяма, П. Друкер, М. Кастельс, Р. Ф. Абдєєв, В. Цаплін, С. Хантінгтон, С. Платонов, Д. Несбіт тощо).
5. Контрфактичне моделювання. Ретропрогнозування.

ТЕМА IX. ПРОСТОРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Просторовий вимір політичного життя. Картографування соціально-політичних процесів. Модель повільної сегрегації. Історичні аспекти та прецеденти використання карт у політичних спорах. GIS-технології в політичних дослідженнях. Графи як просторове відображення політичних зв'язків.

План семінарського заняття

1. Просторовий вимір політичного життя.
2. Картографування соціально-політичних процесів.
3. Зарубіжні просторові моделі соціально-політичних процесів.
4. Історичні аспекти та прецеденти використання карт у політичних спорах.
5. GIS-технології в політичних дослідженнях.
6. Графи як просторове відображення політичних зв'язків.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Аналіз типу гри, описаної у фільмі «Ігри розуму» (біографія Дж. Неша).
2. Аналіз стратегій гравців, відтворених у фільмі «Прощай, друже!» (Франція, 1968 р.).
3. Метод теорії ігор та його застосування в соціально-політичних дослідженнях (зарубіжний та вітчизняний досвід).
4. Сценарне дослідження розвитку міжнародного тероризму (за допомогою методу прогнозованих сценаріїв).
5. Зарубіжний та вітчизняний досвід використання трансактного аналізу політичної взаємодії.
6. Застосування теорії хаосу для моделювання політичних процесів.
7. Використання статистичних методів аналізу часових рядів для визначення трендів суспільно-політичного розвитку (на прикладі сучасної України / СРСР / зарубіжних країн / міжнародної спільноти).

ЗАПИТАННЯ НА ІСПИТ

1. Аксіологічна модифікація теорії ігор В. О. Лефевра.
2. Алгоритм функціонування штучного нейрона.
3. Алгоритми вибору трендових моделей для аналізу показників політичного розвитку.
4. Аналіз когнітивних карт. Просторово-часове групування зафіксованої інформації.
5. Аналіз кореляцій, аналіз регресій, аналіз тенденцій.
6. Бази та банки даних соціально-політичної інформації.
7. Верифікація стандартних ігрових стратегій.
8. Використання графічних схем, кількісних даних і інших ілюстративних матеріалів в аналітичних документах.
9. Вимоги до моделювання в процесі дослідження політики.
10. Внесок Римського клубу у політичне прогнозування.
11. Джерела інформації і їх основні типи. Первинні і вторинні дані.
12. Досвід імітаційного моделювання в історичній та економічній науках.
13. Залежність підбору математичних засобів аналізу від характеру досліджуваних ситуацій і процесів.
14. Зміст методології аналізу системної динаміки за Дж. Форрестером.
15. Зміст нейромережевого відображення дійсності.
16. Імітаційна модель Д. Медоуза.
17. Наявні синергетичні моделі політичних процесів.
18. Квантифікація і формалізація змістовних моделей політичної статистики.
19. Критерії виділення типів та видів методів дослідження політичних явищ.
20. Критерії відбору і верифікації даних.
21. Логіко-інтуїтивні і формалізовані моделі політичних процесів.
22. Мальтузіанська пастка.
23. Математико-статистичні методи вивчення політичних процесів.
24. Кількісні методи дослідження політичної динаміки.
25. Кількісні методи дослідження політичної статистики.
26. Методи просторового моделювання (картографування) політичних процесів.
27. Моделі Дж. Гвішані.
28. Моделі Н. М. Моїсеєва.
29. Моделювання в прогнозуванні політичних ситуацій і процесів.
30. Моделювання світової динаміки. Моделі Світ-2 та Світ-3.
31. Модель і моделювання: сутність понять.
32. Модель М. Месаровича та Е. Пестеля.
33. Модель Я. Тинбергена.
34. Можливості застосування ігрової стратегії «дилема ув'язненого».
35. Можливості квантифікації і застосування обчислювальної техніки.
36. Нейромережеве моделювання соціально-політичних процесів.
37. Особливості дослідницьких завдань, що можуть бути вирішені за допомогою моделювання.
38. Оціночний вимір моделювання у політичних дослідженнях.

39. Параметри порядку в політичному розвитку транзитивних, індустріальних та постіндустріальних суспільств.
40. Параметри порядку політичного розвитку суспільств епохи модернізації.
41. Параметри порядку, їх соціально-політичний зміст. Синергетичні відображення політичного процесу.
42. Пастка на виході з мальтузіанської пастки.
43. Періодична хаотичність соціально-політичних процесів.
44. Перспективи розвитку моделювання системної динаміки світових та внутрішніх політичних процесів.
45. Приклади нейромережевого відображення соціально-політичної дійсності.
46. Прикладне застосування стандартних ігор. Взаємодія СРСР та США під час холодної війни як відображення теорії ігор.
47. Проблема вибору показників соціально-політичного розвитку.
48. Проблеми інтеграції гуманітарного і математичного знання.
49. Прогнозовані моделі розвитку СРСР середини 80-х рр. XX ст.
50. Прогнозування глобального розвитку у сучасній футурології.
51. Рациональна поведінка політичних акторів та її ірраціональні наслідки у колективній взаємодії.
52. Різновиди методичного змісту імітаційного моделювання.
53. Різновиди моделей і їх застосування в політичних дослідженнях.
54. Розповсюдження математичних методів дослідження у сфері сучасного гуманітарного знання.
55. Синергетичні параметри порядку політичного розвитку доіндустріальних суспільств.
56. Складання банку даних.
57. Спектральний аналіз, екстраполяція.
58. Специфіка квантифікації якісних аспектів соціальної дійсності.
59. Стандартні ігрові стратегії. Гра «дилема ув'язненого». Гра «курча».
60. Створення попереднього аналітичного сценарію. Правила висловлення і обліку думок учасників ситуативного аналізу.
61. Суб'єктивні психологічні моменти у внутрішньополітичній і зовнішньополітичній практиці.
62. Сутність імітаційного моделювання процесів.
63. Сутність синергетичних параметрів порядку.
64. Сутність синергетичного відображення світу.
65. Сутність та різновиди соціологічних методів.
66. Сутність теорії ігор.
67. Сутність, основні типи та напрями політичного прогнозування.
68. Сфери та рівні застосування соціологічного інструментарію у політичних дослідженнях.
69. Теоретична і емпірична інформація про політику.
70. Теоретичні витoki імітаційного моделювання.
71. Теорія хаосу та теорія катастроф. І. Р. Пригожин. Г. Хакен.
72. Типологія основних математичних засобів, вживаних у прикладних дослідженнях політичної статистики.

73. Типологія штучних нейронних мереж.
74. Трансактний аналіз політичної взаємодії за Е. Берном.
75. Тренди політичного та соціально-економічного розвитку.
76. Узагальнення та інтерпретація результатів проведеного дослідження.
77. Узагальнення результатів аналізу когнітивних карт.
78. Умови відбору експертів і правила їх роботи. Побудова проблемного графу досліджуваної ситуації або процесу («Дерево цілей»).
79. Умови відбору інформаційного матеріалу.
80. Формалізоване і неформалізоване інтерв'ю.
81. Фрактальні характеристики політичних процесів та фрактальне моделювання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булгаков В. А. Мережний підхід як методологія дослідження політичних систем. *Політологічний вісник*. Київ, 2011. № 56. С. 234–243.
2. Валецький О. Л., Ребало В. А. Теорія і практика політичного аналізу. Київ: Міленіум, 2003. 227 с.
3. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 246 с.
4. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. Київ: Генеза, 2006. 395 с.
5. Горбатенко В. Аналітично-прогностичні знання та їх роль у суспільно-політичному розвитку. *Суспільно-політичні процеси*. Науково-популярне видання громадської організації «Академія політичних наук». Київ, 2017. Вип. 2–3(6–7). С. 13–39.
6. Денисюк С. Математичне моделювання як метод дослідження політичних процесів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2009. № 1. С. 32–43.
7. Дубель М. В. Вплив діджиталізації на досягнення суспільно-політичних аспектів глобального сталого розвитку. *Політичне життя*. 2024. № 1. С. 151–157.
8. Кирилюк Ф. М. Новітня політологія: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2009. 564 с.
9. Ключев К. Г. Математичне моделювання як ефективний метод дослідження політичних процесів. *Політичне життя*. 2016. № 1–2. С. 19–23.
10. Корнієнко В. О., Денисюк С. Г., Шиян А. А. Моделювання процесів у політико-комунікативному просторі: монографія. Вінниця: Універсум, 2009. 185 с.
11. Корнієнко В. О., Ротштейн О. П. Ранжування політичних партій України методом нечіткої перфектності. *Часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова*. 2021. Вип. 30. С. 13–30.
12. Митко А. М. Політична аналітика: навч. посіб. Луцьк: Вежа-друк, 2014. 224 с.
13. Моделювання і аналіз політичних процесів: матеріали до хрестоматії з навчальної дисципліни «Моделювання і аналіз політичних процесів» (для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня – доктор філософії за спец. 052 Політологія): електрон. навч. посіб. / упоряд. С. М. Дерев'янко. Івано-Франківськ: ПНУ, 2020. 30 с.
14. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології: теорія, методологія, практика / Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Центр навч. л-ри, 2011. 311 с.
15. Політична аналітика в державному управлінні: навч. посіб. / С. О. Телешун, Ю. Г. Кальниш, І. В. Рейтерович, О. Р. Титаренко. Київ: НАДУ, 2012. 228 с.
16. Осельська О. Геополітичне моделювання як основа формування геостратегії держави. *Evropský politický a právní diskurz*. 2015. № 2. С. 69–76.
17. Політична наука: методи досліджень: підручник. Рек. МОН. Київ: ВЦ «Академія». Серія «Альма-матер», 2012. 320 с.
18. Польовий М. А. Політичні процеси: теорія та практика моделювання: монографія. Одеса: Фенікс, 2011. 288 с.
19. Польовий М. А. Комп'ютерні засоби забезпечення внутрішньополітичного прогнозування. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр.* Одеса: Астропринт, 1999. Вип. 5. С. 127–133.
20. Польовий М. А. Базові характеристики нейромережевої моделі гуманітарного пізнання. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр.* Одеса: Юр. літ., 2003. Вип. 17. С. 75–82.

21. Польовий М. А. Нейромережеве моделювання функціонування міжнародних регіональних спільнот на прикладі ЄС. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 54. С. 212–220.
22. Польовий М. А. Сутність імітаційного моделювання політичних процесів. *Перспективи: науковий журнал*. 2011. № 2(48). С. 142–146.
23. Польовий М. А. Сутність синергетичного трактування політичного процесу. *Політологічний вісник: зб. наук. пр.* 2011. № 53. С. 99–106.
24. Польовий М. А. Системно-синергетична експланація біфуркації політичного процесу в країнах Північної Африки та Близького Сходу на початку 2011 р. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр.* Одеса: Фенікс, 2011. Вип. 43. С. 16–27.
25. Польовий М. А. Типологія підходів до моделювання політичних процесів. *Гілея: науковий вісник*. Київ: ВІР УАН, 2011. Вип. 48. С. 489–496.
26. Польовий М. А. Застосування баз даних у вивченні політичних процесів. *Сучасна українська політика: зб. наук. пр.* 2011. Вип. 24. С. 78–87.
27. Польовий М. А. Методологічні аспекти моделювання політичних процесів. *Слов'янський вісник: зб. наук. пр. Серія «Історичні та політичні науки»*. Рівне, 2011. Вип. 12. С. 240–243.
28. Польовий М. А. Досвід просторового моделювання політичних процесів. *Наукові праці: науково-методичний журнал*. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. Вип. 150. Т. 162. Політологія. С. 113–116.
29. Польовий М. А. Нелінійна динаміка сучасних політичних процесів. *Вісник Одеського національного університету. Соціологія і політичні науки: науковий журнал*. 2011. Т. 16. Вип. 8. С. 118–124.
30. Польовий М. А. Політичне картографування як метод моделювання політичних процесів. *Вісник національного технічного університету «Київський політехнічний інститут»*. Серія «Політика. Соціологія. Право». 2011. Вип. II(10). С. 27–31.
31. Польовий М. А. Методичні аспекти моделювання процесів функціонування сучасної публічної політики. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія Політичні науки*. 2023. Вип. 8. С. 22–26.
32. Польовий М. А. Система публічної політики в світлі параметричної загальної теорії систем. *Політичне життя*. 2023. № 4. С. 71–76.
33. Польовий М. А., Тарасюк В. О. Концепт цільності політичного процесу та можливості його використання у моделюванні політичних криз. *Політичне життя*. 2022. № 3. С. 49–55.
34. Польовий М. А., Тарасюк В. О. Теоретичні засади моделювання публічно-політичних процесів. *Політичне життя*. 2023. № 3. С. 26–34.
35. Рубанов В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: монографія. Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2012. 234 с.
36. Саган Г. В. *Аналіз і моделювання суспільно-політичних процесів у регіонах світу (арабські країни)*. Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна, Київ. 176 с.
37. Стеблина Н. О. Складові цифровізації політики: цифровий форум, цифровий капітал та структура цифрових можливостей. *Політикус*. 2020. Вип. 5. С. 126–132.
38. Торяник В. Динаміка політичних трансформацій як сучасний критерій демократизації. *Грані*. 2020. Вип. 23, № 12. С. 79–86.
39. Яцина Ю. О., Кудінов І. О. Кластерне моделювання в політичному аналізі. *Молодий учений*. 2015. № 7(22), ч. 2. С. 130–145.

Навчальне видання

Дубель Михайло Володимирович

DIGITAL-ТЕХНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ II

Методичні вказівки
для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності С2 Політологія

Редактор О. А. Солдатова
Технічний редактор Т. О. Важеніна-Гопрак

Підписано до друку 22.12.2025
Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 0,93.
Тираж 30. Зам. 108.

Донецький національний університет імені Василя Стуса
21021, м. Вінниця, 600-річчя, 21.
Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
серія ДК № 5945 від 15.01.2018